

Etiske utfordringer – Homofilt samliv

Vedtatt av synodestyret (sak 105/1999-2002).

Synodestyret har i samarbeid med lærerrådet ved Den Evangelisk Lutherske Frikirkes studiesenter arbeidet med denne saken med bakgrunn i følgende vedtak på Synoden 1999 (sak 1/99: Synodestyrets toårsmelding):

8.6.1. Etiske utfordringer

Synoden ber synodestyret ta initiativ til å gi menighetene hjelp i arbeidet med temaet homofilt samliv. Det bør i dette arbeidet legges vekt på grundig undervisning om begrunnelsen for vår kirkes klare holdning, samtidig som det bør stimulere til en åpen samtale i våre menigheter.

Lærerrådet takkes for et grundig forarbeid, som i all hovedsak danner utgangspunkt for denne veiledningen. Temaet homofili er også tidligere behandlet av lærerrådet ved Den Evangelisk Lutherske Frikirkes studiesenter, og nedfelt i en uttalelse fra 1995. Synodestyret har også selv kommet med en egen uttalelse *Homofilt samliv* (synodesak 87/95-97). Videre vises det til artikkelen *Bibelen og homofilien* av Per Eriksen (*Frie Frender*, nr. 2/1998) der det gis en utdypende begrunnelse for et syn som alt vesentlig er i samsvar med lærerrådets og synodestyrets uttalelser.

Synodestyrets hovedutfordring har vært å bidra til en god håndtering av denne saken, både i møte med de ulike spørsmål som vil bli stilt i menighetssammenheng og overfor faktiske situasjoner. Dette kan spenne fra spørsmålet om hvordan man møter en usikker og undrende holdning om hva Guds ord faktisk sier, til det å møte mennesker som lever i homofilt samliv og forsvare dette.

I denne sammenhengen må man også vurdere hvor alvorlig spørsmålet om homoseksuell praksis er å betrakte i forhold til en grunnforståelse av Skriften. Dette vil ha stor betydning for hvordan de ulike sidene håndteres i den lokale menighet med hensyn på medlemskap, nattverdfelleskap, bruk av forkynnere m.m.

Synodemøtets vedtak om å *stimulere til en åpen samtale* må også kommenteres og utfylles. En slik åpen samtale må innebære et ekte ønske om å komme til klarhet i hva Guds ord faktisk sier. I en prosess mot en mer avklart forståelse, må alle spørsmål omkring temaet fritt få komme til orde. Forutsetningen må være at spørsmålene blir grundig behandlet og at man er villig til å la seg korrigere av de svar man finner i Bibelen. I lærerrådets uttalelse fra 1995 sies dette slik: *Som på de fleste andre områder bør det imidlertid, også på dette, være mulig å føre intern debatt om forståelsen av de bibelske tekster og deres konsekvens i dag.*

De økumeniske sidene ved denne tematikken er omfattende og vanskelige. Dette temaet er her bare behandlet i liten grad. Tidligere vedtak i synodestyret advarer mot felles gudstjenestefeiring på det lokale plan med de som forsvare, fastholder og fremmer synspunkter som svekker skriftens normative karakter (jfr. synodestyrets uttalelse etter bispemøtet i Den norske kirke våren 1995 - og anvendelse i sak 116/97-99). Vi finner ikke grunnlag for å benytte noe annet prinsipp på det nasjonale og internasjonale plan. Om det ønskes en bredere drøfting av dette, synes det naturlig at Den Evangelisk Lutherske Frikirkes økumeniske råd får denne saken til behandling.

Det er videre to temaer som det synes viktig å få en fornyet fokusering på:

a) Det å leve som enslig i samfunnet og i den kristne forsamling.

b) En teologi som omfatter forsakelsen og lidelsen på en positiv og konstruktiv måte.

Skal vi komme til rette med en teologi og et kristent fromhetsliv som også omfatter den homofile på en positiv måte, så synes begge disse temaene å være svært viktige.

Sist, men ikke minst, er et viktig anliggende i denne sammenheng også klokskap og nennsomhet i møte med et særdeles ømtålig tema. Bibelens ord om å være sannheten tro i kjærlighet, er et ord vi gjør klokt i å være oss bevisst i alle henseender omkring denne saken.

Veiledning til menighetene

1 Hvor viktig er spørsmål som angår homoseksualitet?

Hvor viktig er spørsmål som angår homofil orientering og homofil praksis? Er dette et tema som det kan eksistere ulike meninger om side ved side, eller er temaet av en slik art og har et slikt alvor knyttet til seg at dette ikke er mulig? - Bibelen er klar i sin veiledning på dette området, selv om temaet ikke er beskrevet ofte. Vi må konstatere at når det gjelder homoseksuell praksis, så er det over alt hvor temaet nevnes, en entydig avvisning av dette (3.Mos.18,22 og 20,13; 1.Mos.19,1-11; Rom.1,26-27; 1.Kor.6,9ff; 1.Tim.1,10). Det er ikke spesielle utgaver av homoseksuell praksis som avvises, men enhver form for mannlig (og kvinnelig Rom.1,26) homoseksuell praksis. Ingen steder i Bibelen antydes det at homoseksuell praksis skulle være akseptert.

Bibelens grunnleggende syn på seksualitet og samliv kan nedfelles i følgende punkter:

a) Mennesket er skapt som mann og kvinne, og denne differensieringen mellom kjønnene er et av grunnvilkårene i skapelsen (1.Mos.1,27; Matt.19,4).

b) Alt legitimt seksuelt samliv hører hjemme innenfor ekteskapets ramme (1.Mos.2,24; Matt.19,5ff).

Tekstene som omhandler homoseksualitet er basert på Guds skapervilje, og har dermed universell adresse. Spørsmålet om homoseksuell praksis støter dermed an mot det sjette bud: *"Du skal ikke bryte ekteskapet"*. Å si ja til homoseksuell praksis vil dermed innebære å si ja til det som i Bibelen omtales som synd. Både den som gjør dette, og den som oppmuntret til det samme, er derfor under Guds dom (Rom.1,32). Det som gjør dette temaet så alvorlig, er at temaet berører selve den grunnleggende forståelsen av det reformatoriske skriftprinsipp (Skriften alene som norm for liv og lære) og den grunnleggende forståelsen av Bibelen som lov og evangelium. Ut fra vår kirkes bekjennelsesskrifter (jfr. Luthers lille katekisme) er dette dermed også å betrakte som et bekjennelsesspørsmål.

Det er viktig å understreke at også synder som pengejag, misunnelse, sladder, baktalelse, ukjærlighet og ubarmhjertighet nevnes i samme åndedrag som homoseksuell synd (Rom,1,29-31). Det samme alvor må hvile over disse synder. Kallet til omvendelse må derfor lyde både til den som lever ut og/eller forsvaret homoseksuell praksis og til hele Guds kirke som på mange vis har vist unnskyldighet for Guds uttalte vilje og bud. Men en slik erkjennelse er likevel ingen unnskyldning for ikke å kalle til omvendelse også når det gjelder homoseksuell synd.

2 I møte med den som har en homofil orientering

For mange homofile vil årsakene til den homofile orienteringen ligge i utenforliggende faktorer. Denne orienteringen er ikke å betrakte som noe annerledes enn det forhold at vi alle er syndere av naturen. Konsekvenser av denne syndige natur gjør at vi alle står skyldige for Gud. Menneskeverdet til den homofile er derfor på alle måter å betrakte på samme måte som hva det er for den heterofile. Vi er alle fullverdige mennesker med samme krav på respekt. Her er det viktig å besinne seg på Jesu ord om at vi skal dømmes med det samme mål som vi dømmer andre.

Den homofile seksuelle handling er å betrakte som synd på lik linje med annen synd. Den krever oppgjør og bekjennelse for Gud, slik også annen synd krever oppgjør og bekjennelse. Men med dette som med andre synder, er det en stor forskjell mellom det å falle i synd og det å bli i sine synder.

Det er også viktig å merke seg at mange homofile, og kanskje i særlig grad innen den kristne kirke, ofte vil kunne ha en følelse av ensomhet og av å være fordømt. Dette kan handle om hele identiteten og selvfølelsen hos et menneske, og det kreve derfor stor følsomhet, varhet og respekt å møte den som har en homofil orientering.

3 I møte med holdningene

Vi møter mange ulike holdninger i forbindelse med temaet homofili. Noen mennesker har en fordømmende, hard og hoverende holdning. Andre kjemper for full aksept for homofil praksis. Mellom disse ytterpunktene vil vi finne alle avskygninger. Som kristen kirke må vi klart forkynne at også de harde og hoverende holdningene er under Guds dom. Samtidig hviler det et stort ansvar på den som, i Guds navn, arbeider for full aksept av homofil praksis. Man vil da stå i fare for å ende opp blant dem som *"fører vill en av disse mine minste"*, slik Jesus advarer oss mot.

4 Målet for veiledningen

Frikirkens ordning for vern om lære og liv beskriver menighetens normale liv gjennom forkynnelse og undervisning som hovedarena. I de tilfeller der det kan være grunn til videre samtale eller andre tiltak i tråd med denne ordningen, er hensikten alltid å føre tilbake til menighetens fellesskap der denne forkynnelse og undervisning skal finne sted. Det er derfor vesentlig at ordningens formål ikke kommuniseres som en form for straff, men som omsorg for mennesker som trenger veiledning. I retningslinjene for Vern om lære og liv står det videre:

I tilfeller der forkynnelse og sjelesorg i menighetens normale liv ikke fører fram til bekjennelse og oppgjør, anvender menigheten den myndighet den har fått av sin Herre til å binde og løse mennesker som synder, gjennom en ordning som praktiseres ut fra Matt 16, 19; Joh 20, 23 og Matt 18,15-20.

Denne ordning anvendes for deres skyld som synder og kommer på avveier. Den kommer i forlengelsen av det ansvar og den omsorg som finner uttrykk i formaning og påminnelse. Hensikten skal alltid være å føre villfarne og frafalne tilbake til samfunn med Gud i hans menighet.

Dette vern om lære og liv utføres også for menighetens skyld. Her legger menigheten ned sitt sterkeste votum mot synd og vranglære og søker å hindre at dette får utbredelse i menigheten.

Når denne ordning tas i bruk, kan vedkommende fratras retten til å inneha tjenester og verv i menighet og kirkesamfunn, og eventuelt fratras fullt

medlemskap. Dersom ikke gjentatte formaninger fører til omvendelse, kan et medlem også utelukkes fra menighetens nattverdfellesskap.

Alt som sies i ordningen for Vern om lære og liv gjelder menigheten og menighetens medlemmer. Det vil likevel være rimelig å anvende noen av den samme tenkning i tilfeller der man står overfor mennesker som deltar i våre fellesskap, men ikke har medlemskap våre menigheter. Ettersom nattverden i vårt kirkesamfunn i dag ikke er forbeholdt menighetenes medlemmer, kan dette blant annet gjelde spørsmålet om nattverdfellesskap.

5 Bruk av forkynnere, foredragsholdere, lederoppgaver m.m.

Den som utøver en homoseksuell livsstil, og forsvarer dette, lever i strid med Guds Ord. Den som gjennom forkynning, veiledning og sjelesorg forsvarer en slik praksis, lærer i strid med Guds Ord. Disse kan ikke brukes som forkynnere og/eller ledere i våre menigheter.

Som foredragsholdere innenfor et spesielt temaområde kan den benyttes som har relevante kunnskaper innenfor emnefeltet. Det er likevel viktig å vise skjønnsomhet og forstand, ikke minst der tematikken kan være følsom og hvor grensene mot forkynning er uklare. Det kan være snart gjort å legitimere noe man ellers vil distansere seg fra.

6 Nattverdfellesskap og medlemskap i den lokale menighet

Både tap av medlemskap og utelukkelse fra nattverdfellesskapet nevnes som mulige konsekvenser i ordningen for Vern om lære og liv. Dette kan være snakk om midlertidige begrensninger, som kan iverksettes av eldsterådet, eller permanente begrensninger, som i saker der medlemmer er involvert skal meddeles menigheten. Synd på det seksuelle område krever ingen særskilt behandling i forhold til dette.

7 Det økumeniske perspektiv

På det nasjonale og lokale plan byr forskjeller i syn på homoseksuell praksis på problemer både fordi det er å betrakte som et bekjennesspørsmål, og fordi det på grunnleggende vis berører både vår kirkes skriftsyn og forståelsen av Bibelen som lov og evangelium. På den internasjonale plan byr temaet på minst like store problemer overfor våre søsterkirker i andre kulturer.

Økumenisk samarbeid innebærer å samarbeide med kirkesamfunn og menigheter som vi i utgangspunktet ikke deler teologi og oppfatning med på alle punkter. Dette spørsmålet berører likevel så grunnleggende forhold at det økumeniske samarbeidet kan bli svært vanskelig. I det økumeniske samarbeidet, lokalt, nasjonalt og internasjonalt, kan vi ikke anbefale former for aktiv gudstjenestelig medvirkning i fellesskap med kirkesamfunn, menigheter eller representanter fra disse, som offentlig forsvarer homofilt samliv.

8 Forholdet til allmennheten

Den allmenne opinion har utvilsomt forandret seg radikalt i løpet av noen få tiår når det gjelder synet på homoseksuell praksis. Dette gjør også temaet i stor grad til et apologetisk (trosvarende) spørsmål. For mange vil dette være en innvending mot å nærme seg den kristne kirke og tro. Vi bør likevel ikke fristes til å unnlate å ta opp tematikken når det ellers er naturlig. Tvert imot maner dette oss til å gi en gjennomtenkt begrunnelse for kirkens holdning til disse spørsmålene. Dette gir oss en utfordring til både å kjenne vår tids kultur og språk og en rett bibelesk tankegang. Vi er overbevist om at Guds ordninger er gode for det menneskelige fellesskap og for det enkelte menneske. I tro og tillit til Gud gir det oss stor frimodighet i forkynning og liv, også når det gjelder de spørsmål som er fokusert her.